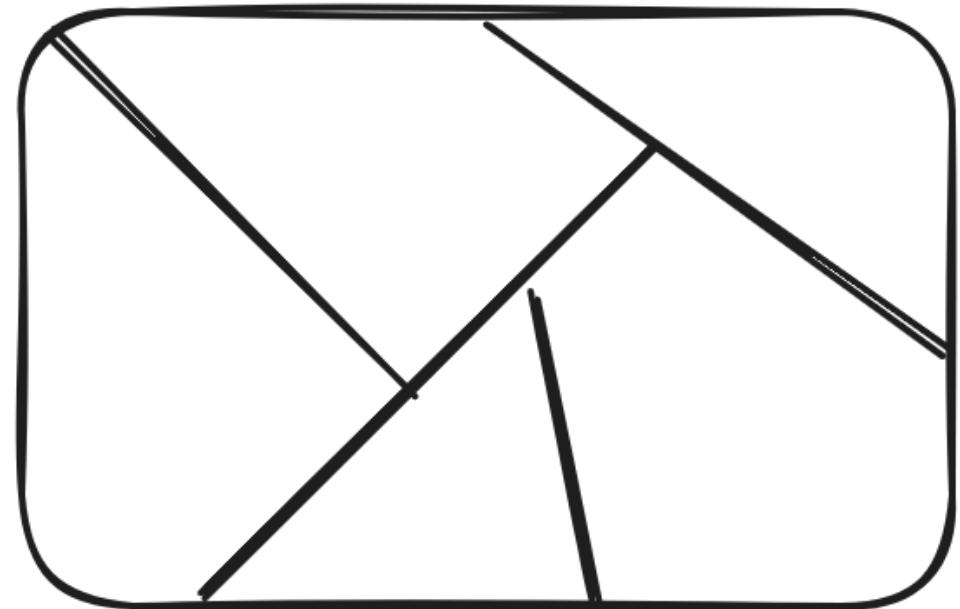

Izrek Myhill-Nerode in minimizacija KA

Uroš Čibej

Pregled

- (Ne)razločljivost nizov
- Izrek Myhill-Nerode
- Uporaba za dokazovanje neregularnosti
- Minimizacija avtomatov

Literatura

- https://www.cs.columbia.edu/~tal/3261/fall24/Handouts/3_Myhill_Nerode.pdf
- https://www.cs.columbia.edu/~tal/3261/fall22/handouts/4_MyhillNerodePlus.pdf
- Hopcroft, Motwani, Ullman - razdelek 4.4.

Razločljivost

Podan imamo poljuben jezik $L \subseteq \Sigma^*$

Dva niza

$$x, y \in \Sigma^*$$

sta razločljiva v L , če

$$\exists z \in \Sigma^* : (xz \in L \wedge yz \notin L) \vee (yz \in L \wedge xz \notin L)$$

Primer

Vzemimo jezik

$$L = \{w \in \{0, 1\}^* \mid w \text{ se konča na } 001\}$$

$$x = 00100$$

$$y = 101$$

Pri $z = 1$

$$xz \in L \wedge yz \notin L$$

Povezava z DKA

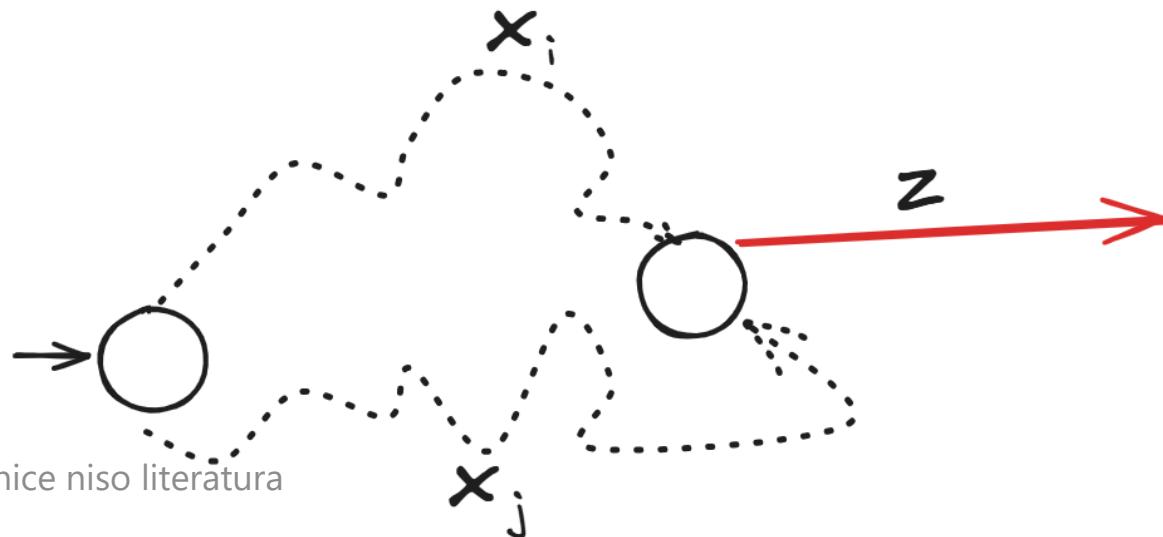
Lema: Naj bo $L \subseteq \Sigma^*$ in množica vzajemno razločljivih nizov $R = \{x_1, \dots, x_k\}$. Potem ne obstaja DKA z manj kot k stanji, ki bi razpoznaval L .

Dokaz

Predpostavimo obstoj takega avtomata z manj kot k stanji za L . V R obstajata dva niza x_i, x_j za katera velja

$$\hat{\delta}(q_0, x_i) = \hat{\delta}(q_0, x_j)$$

S poljubnim podaljškom z velja $x_i z \in L \iff x_j z \in L$. Torej x_i in x_j nista razločljiva, kar je v protislovju s predpostavko da sta v R .

Relacija nerazločljivosti $\sim_L$

$$x \sim_L y : \forall z \in \Sigma^* : xz \in L \iff yz \in L$$

Primer za prejšnji jezik

$$00101 \sim_L 101$$

Relacija je ekvivalenčna

1. refleksivnost $a \sim_L a$
2. simetričnost $a \sim_L b \iff b \sim_L a$
3. tranzitivnost $a \sim_L b, b \sim_L c \implies a \sim_L c$

Refleksivnost

$$\forall z : xz \in L \iff xz \in L$$

Simetričnost

$$(xz \in L \iff yz \in L) \implies (yz \in L \iff xz \in L)$$

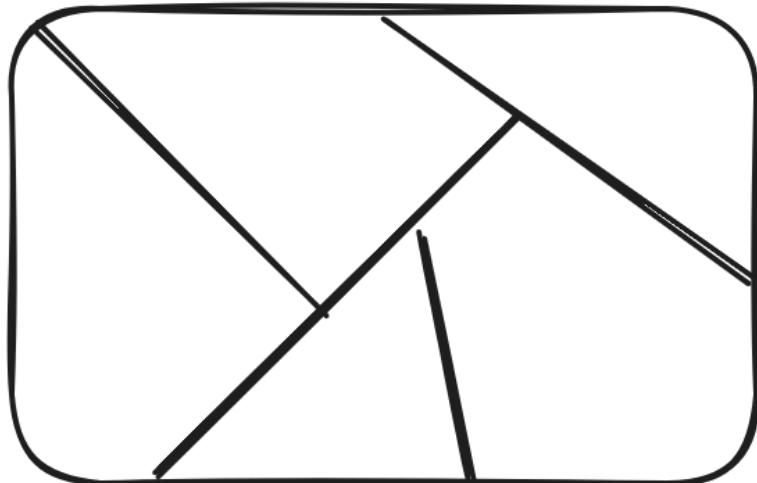
Tranzitivnost

$$[(az \in L \iff bz \in L) \wedge (bz \in L \iff cz \in L)] \implies az \in L \iff cz \in L$$

Posledica

Množica razpade na ekv. razrede,
lahko jih predstavimo z enim
predstavnikom:

$$[x] = \{y \mid y \sim_L x\}$$

Primer I

Končen jezik

$$L = \{ab, aa\}$$

Primer I

Končen jezik

$$L = \{ab, aa\}$$

1. $[\varepsilon]$
2. $[a]$
3. $[ab]$
4. $[aa]$
5. vse ostalo

Primer II

Vzemimo jezik

$$L = \{w \in \{0, 1\}^* \mid w \text{ se konča na } 001\}$$

Relacija $\sim_L$ ima 4 ekv. razrede

1. $[\varepsilon]$
2. $[0]$
3. $[00]$
4. $[001]$

Izrek Myhill-Nerode (formalno)

Izrek: Jezik $L \subseteq \Sigma^*$ je regularen $\iff$ ima relacija $\sim_L$ ima končno število ekv. razredov. Število ekv. razredov je tudi enako številu stanj najmanjšega determinističnega končnega avtomata.

Dokaz 1. $L \in RJ \implies \sim_L$ ima končno ekv. razredov

Predpostavimo, da ima $\sim_L$ neskončno ekv. razredov. Potem vemo, da obstaja neskončna množica $\{x_1, x_2, \dots\}$ (iz vsakega razreda en element), ki so paroma razločljivi.

(iz leme) $\nexists DKA$, $|Q|$ je končno.

Dokaz 2. $\sim_L$ ima končno ekv. razredov $\implies L \in RJ$

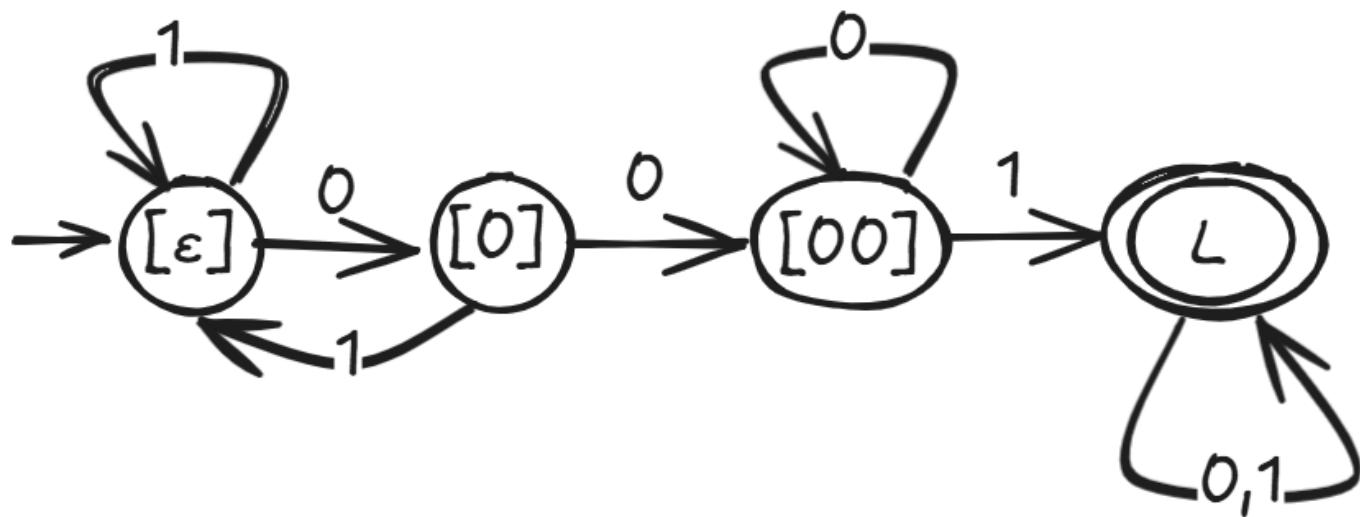
Konstrukcija

$$M = \langle Q, \Sigma, \delta, q_0, F \rangle$$

- $Q = \{[x] \mid x \in \Sigma^*\}$ - vsak ekv. razred predstavlja stanje
- $q_0 = [\varepsilon]$
- $F = \{[x] \mid x \in L\}$
- $\delta([x], a) = [xa]$

Primer konstrukcije

$$L = \{w \in \{0, 1\}^* \mid w \text{ se konča na } 001\}$$

Dokaz 3. Skonstruiran avtomat je najmanjši

Sledi neposredno iz leme, skonstruirali smo avtomat, ki ima natanko toliko stanj kot je ekv. razredov $\sim_L$. Po lemi manjši avtomat ne obstaja.

Dokazovanje neregularnosti z M-N

Skonstruiramo neskončno množico:

$$R = \{x_1, x_2, x_3, \dots\}, i \neq j \implies x_i \not\sim_L x_j$$

Po lemi: ne obstaja končni avtomat.

Primer 1.

$$L = \{a^n b^n\}$$

Razločljiva množica:

$$R = \{a^k \mid k \in \mathbb{N}\}$$

$$i \neq j \implies a^i \not\sim_L a^j$$

Množica R predstavlja neskončno razločljivo množico $\backslash implies L \backslash not \backslash in R J \$\$$

Primer 2.

$$L = \{w \in \{0, 1\}^* \mid w = w^r\}$$

(^r je operacija obrata niza - reverse)

Minimizacija

Začnemo z

$$M = \langle Q, \Sigma, \delta, q_o, F \rangle$$

1. predpostavimo, da so vsa stanja dosegljiva
2. detektiramo nerazločljiva stanja
3. nerazločljiva stanja združimo

Algoritem za določitev nerazločljivih stanj

Polnjenje tabele: eq

Incializacija: $eq(p, q) = p \in F \iff q \in F$

Ponavljam dokler se eq spreminja:

- $\forall(p, q), a:$
  - $eq(p, q) = eq(\delta(p, a), \delta(q, a))$

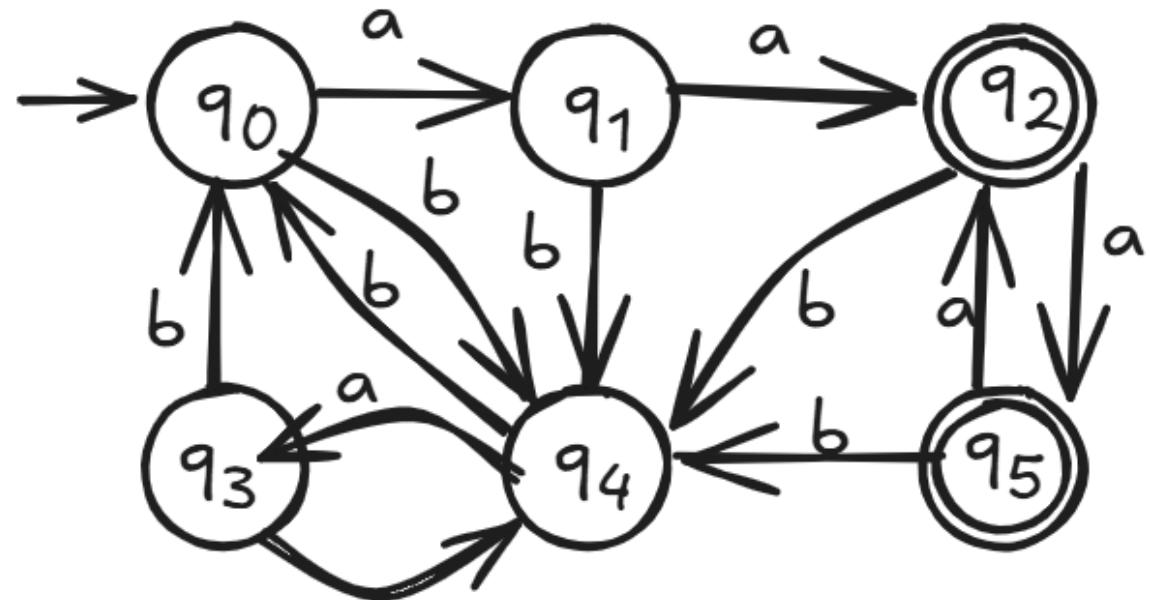
Združitev nerazločljivih stanj

Vsa ekv. stanja zapišemo kot: $[q] = \{p \in Q \mid eq(p, q)\}$

Nov avtomat

- $Q' = \{[q] \mid q \in Q\}$
- $q'_0 = [q_0]$
- $\delta'([q], a) = [\delta(q, a)]$
- $F' = \{[q] \mid q \in F\}$

Primer

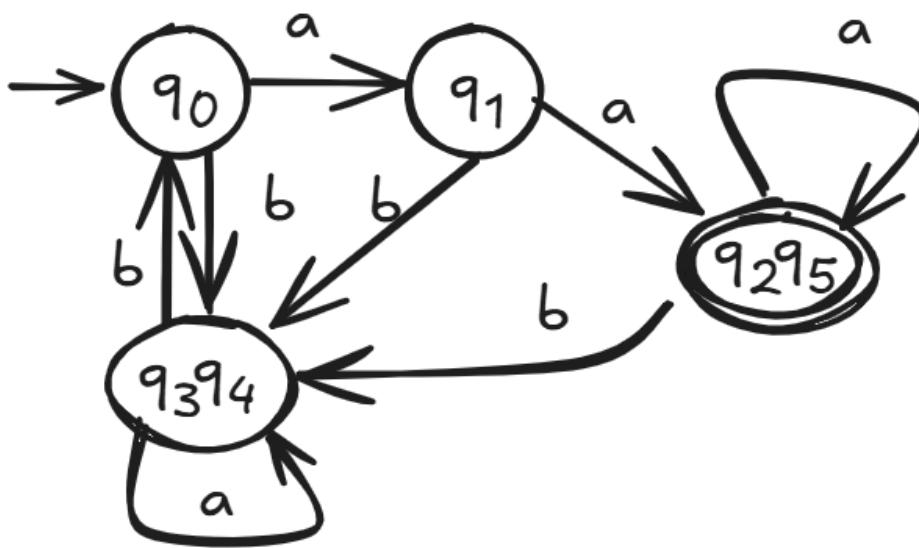
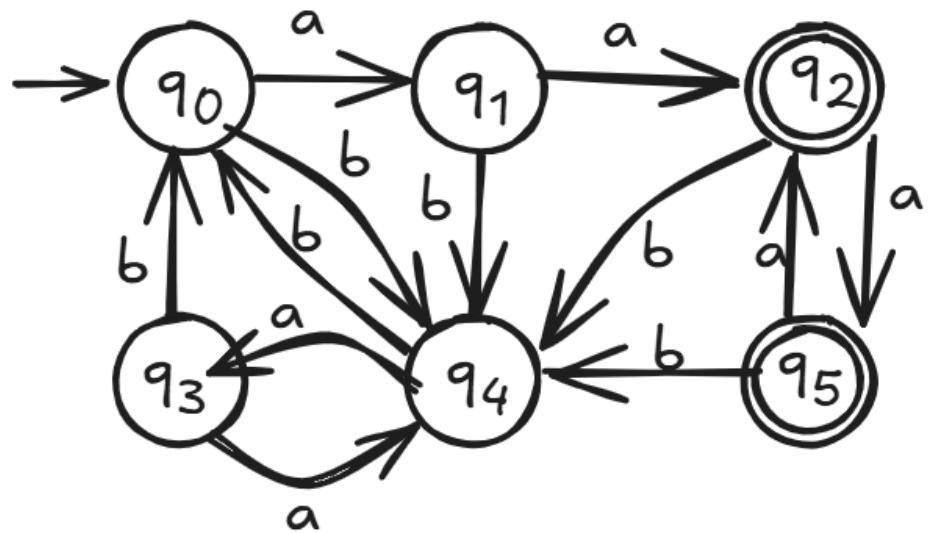
Primer: min. tabela

	95	94	93	92	91
90	pink			pink	
91	pink			pink	
92					
93	pink		pink		
94	pink				

	95	94	93	92	91
90	pink			pink	pink
91	pink			pink	pink
92					
93					
94					

	95	94	93	92	91
90	pink			pink	pink
91	pink			pink	pink
92	green			pink	pink
93	pink		green		
94	pink				

Minimizirani avtomat

"Pokaz" pravilnosti

1. Vsako stanje predstavlja podmnožico ekv. razreda relacije $\sim_L$
2. algoritom preizkusi vse podaljške z (indukcija) s katerimi bi lahko pokazali, da dve stanji nista v instem ekv. razredu
3. stanja, za katere nismo našli takega podaljška, so ekvivalentna

Domača naloga: napišite bolj rigorozen dokaz

(prvega dela)

Povzetek

Znamo:

- opisati problem kot jezik
- formalno opisati **računski model**
- pokazati **ekvivalenco** računskih modelov
- pokazati česa model **ni sposoben** rešiti